

Een doorbraak in ondernemersland

Trouw , Donderdag 3 Juli 2003

Het bedrijfsleven lijkt zich er per rapport meer bewust van te worden dat goed ondernemingsbestuur met een open en verifieerbare besluitvorming geen overbodige luxe is, maar bittere noodzaak. Stelde de commissie-Peters (genoemd naar de oud-voorzitter van de raad van bestuur van verzekeraar Aegon) in 1997 nog vast dat de raad van bestuur in alle vrijheid moet kunnen beslissen, dinsdag verscheen een rapport dat heel wat minder vrijblijvend is.

De commissie die de touwtjes aan wil halen, stond dit keer onder leiding van Morris Tabaksblat, oud-voorzitter van de raad van bestuur van Unilever. Zij was in het leven geroepen door de politiek en wel in de persoon van de toenmalige minister van financiën, Hoogervorst. De commissie was ook breder samengesteld, onder meer met vertegenwoordigers van de aandeelhouders; met mensen dus die ook volgens de wet de top van een onderneming dienen te controleren.

Bovendien zijn sinds het rapport-Peters de maatschappelijke omstandigheden waarin wordt gediscussieerd over goed ondernemingsbestuur grondig veranderd. Er zijn na Peters vele affaires geweest: boekhoudschandelen, maar vooral ook vele vruchtbare en onvruchtbare discussies over de beloning van topondernemers.

Dat de aanbevelingen van Tabaksblat minder vrijblijvend zouden zijn, lag dus in de lijn van de verwachting. Desondanks blijft na lezing een gevoel van aangename verrassing over. Temeer daar de aanbevelingen ervan uitgaan dat de politiek in de vorm van wetgeving randvoorwaarden scheidt om ondernemingen tot meer transparantie te dwingen.

Het rapport-Tabaksblat is zo beschouwd een doorbraak. Ondernemingen hebben straks heel wat uit te leggen als zij menen de maatschappelijke roep om goed bestuur en minder zelfverrijking te kunnen negeren.

Dat Tabaksblat veel van de aandeelhouder verwacht is begrijpelijk, maar tegelijkertijd ook eenzijdig. De ervaring wijst uit dat aandeelhouders de geboden machtmiddelen vaak niet gebruiken. Bovendien zijn er ook andere belanghebbenden, zoals de werknemers, die in het rapport met geen woord worden genoemd. Dat kan een omissie zijn, of misschien wel bewust beleid. Hoe het zij, ook zij hebben recht op een rol in het ondernemingsbestuur nieuwe stijl.